

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Kossuth Lajos-
uteza 37. szám. Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.**Felelős szerkesztő: Dr. TERHES SÁMUEL.****Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Deák Ferencz-u.
8. sz. a. a könyvkereskedésben
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyiltér és egyéb felszo-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyiltér:

Egy sor 40 fillér

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Leányok sorsa.

Mikor leányaink sorsáról gondolkozom, meg-
yűzöm, mindig szorongó érzések vesznek elő. A
nemzet jóllétének és műveltségének igazi fokmé-
rője az: milyen helyzetben van a nő, a leány?
Ha erre igazán, őszintén válaszolni akarok, na-
gyon keserű igazságokat kell elmondanom. A
leányok férjhezmenetelének reménye évről-évre
kisebbségre lesz. Már ez magában véve a társadalom-
nak nem csak nagy gyengeségét, de valóságos
betegségét jelenti, mert ebből csak a nemzet
züllése következhetik . . . Néptelenedés, az er-
köcsök teljes romlása a biztos következménye.

De az sem valami biztató, a mit ilyen kény-
szerhelyzetben orvosoknak gondoltak. Valamint
a férfi népség *törve-törő magát az állami etető
vályu után*, épen úgy cselekszenek a fiatal leá-
nyok is. Tőlük ugyan kevésbé lehet ezt rossz
néven venni. A gyengébb nem már szervezeténél
fogva is nem elég erős arra, hogy az élet viha-
raiban helyét megállja. Mit is várhatnánk egye-
bet az asszonyoktól, mikor férfaink is ugyanazt
cselekszik? Hogy a magyar férfi embernek a
boldogulása abban merül ki, ha valami keserves
kis hivatalba beülhet, ez bizony nagy betegség
s azt mutatja: hogy *a mi társadalmunkban ve-
szendőbe van az önállóságra, függetlenségre való
törekvés*. Így aztán álmolni se lehet arról, hogy
ilyen társadalom nagy nemzeti események kiví-
vására vállalkozni.

De van még egyéb is. Előttünk vannak
azok a siralmas jelenetek, a melyek révén férfiak,
leányok keserű *megalázkodások révén is* egy
darab kenyérért könyörögnek. Leányainknak mű-

veltsége követeli — ez volt a jelszó, hogy kü-
lönféle női iskolát teremtsünk. Es vajjon mi lett
ez igazán nemes tanítástól az élet köznapi for-
gatagában? A leányok nagy tömegekben látogat-
tak a különféle iskolákat s most kenyeret kernek,
kenyerért sirnak. De fájdalom, minden hely el
van foglalva, ma már oda jutottunk, hogy kü-
lönféle miniszteri rendeletekkel gondoskodni kény-
telenek, hogy a leányiskolába való bejutást meg-
nehezítsék. Csak tavaly is 8 aliami, 26 telekezeti
iskolában 1039 tanítónő kapott oklevelet. Tessek
már most meggondolni, hogy a szakemberek már
ezelőtt három évvel kimondták: *„Tíz évre elég
tanítónőnk van akkor is, ha összes képzőinket be-
zárjuk.“* De a tanítónőképzés tovább folyik.

A felsőbb leányiskolák dolga se vigasztalóbb.
Egy kiváló igazgató a következő keserű sza-
vakkal jellemzi az állapotot: *„Az innen kikerülő
modern leányok megállítják helyüket a balte-
remben, szalonban, a jégen; mutatnak érdeklő-
dest a tudományos ésrodalmi társaságok elő-
adása iránt. De nem sok közöttük olyan, a kinek
lelki öröme telik kicsinyemek gondozásában, jó-
zan nevelésben, a ki a munkában keres és talál
nemes foglalkozást, a ki férje keresményét hasz-
nos célra fordítani, megtakarítani képes volna s
így az ország anyagi viszonyainak alakulásába
is befolyhatna.“*

Keserű, súlyos szavak ezek, de fájdalom,
nagyon is igazak.

Ott volna még a polgári iskola. De a ki
egyszer vesz annyi fáradságot magának, hogy
a polgári lánykák munkakiállítását végig nezze,
rögtön meglátja, hogy a fenyőzés, nagyra vagyas
ördöge itt is tanyát vert. Annyi ott az ekes,

drága tárgy, a mivel a szegény leányok fejébe
is csak a csillogni vágyás érzését verik bele.

Pedig e vigasz nélkül való állapotban csak
a józan, okos, munkás takarékos leányok nevelé-
sében keresem az ország megváltását. Ők nevel-
hetik fiainkat a munka megbecsülésére a maguk
okos példaadásával. De éppen azért a mai nő-
nevelés, a mint most be van rendezve, kész ve-
szedelem. Ne tudományt tanuljon az iskolában a
magyar leány, hanem tanulja meg ott a munka
megbecsülését, az életben szükséges ezer és ezer-
nyi ügyességeket, mert csakis így nevelhet jó-
zan, munkás fiakat a hazának.

Ez a kulcsa a titoknak, alapja jövőnk boldogulásunknak. —ó.

Uj vállalat terve.

Rimaszombat város képviselőtestületéből alakított
ugynevezett „szépészeti bizottság“ folyó hó 12-én dr.
Kovács László polgármester elnöke alatt ülést tar-
tott, melyen két kiválóan fontos tárggyal foglalkozott
a bizottság.

Megérdemli a figyelmet és városunk közönségének
teljes érdeklődését az a két tárgy, mely felett élénk
eszmecsere folyt.

Az első az állami gyermekmenhely elhe-
lyezésének kérdése. A város ugyanis az u. n. Erzsébet-
ligetben szemelt ki megfelelő szép nagy területet a
gyermekmenhely részére, s a tervet is szépen kieszelte,
azonban a miniszteriumban a felajánlott területre úgy
terveztek a menhely telepét, hogy a mostani lelencez-
házat le kellene bontani, s a temetőbe vezető utast
át-helyeztetnék, úgy, hogy a törvényszék és fogház mellett
huzódó ut keresztlhaladva a régi temetőt egyenesen a
hidra vezessen fel s az uttesttől bal felé volna egy szép
park, közepén a gyermekmenhely épülete elhelyezve. —
A terv szép volna, de kivételre óriási áldozatokat igényel.
Az uttest áthelyezése rendkívül költséges, s fel kellene
áldozni a városnak a régi járásbírósi épületet.

A polczokon pedig a legbizarrabb ellentétben a szoba
szegényes külsejével valódi francia pezsgők, cognacok és
finom likőrök vannak felsorakoztatva. A „valódi“ szót
azért hangsúlyozom, mert nincs különben. A mi külföldi
czikket, legyen az bármilyen kezdve az italoktól egészen —
mondjuk például az angol rézágyakig, — ide importál-
nak, az mind valódi és a legfinomabb minőség, szélhá-
mosság ki van zárva, mert minden czikket a határnál
előzőleg szigorú vizsgálat alá vesznek s csak a valódit
beosztják be az országba.

Njegusban egyébként ismeretséget is kötöttünk.
A dolog úgy esett meg, hogy táviratot óhajtottunk
valna feladni Cetinjébe, szobarendelés céljából, de a
mindenütt látott kezdetlegesség ezt a jogos kérelmet tá-
masztotta bennünk, vajjon megértene-e itt egy német,
francia vagy olasz szövegű telegramot?

Ismétlem, ez a fogadó afféle kaszinó is lehet egyébként,
mert a njegusi intelligencia ki s bejárt, társalgott
és melleleg nem fogyasztott semmit. E társaságban
szemmel láthatólag egy tagbaszakadt, szakállas monte-
negrói vitte a főszerepet. Sapkája kihívóan volt feje tete-
jére csapva, mely alul kondor haja dus fürtökben hullott
homlokára. Övéből félelmesen kukucskált elő hatalmas
revolvere, melynek sarkányát beszélgetés közben folyton
csattogtatta.

Nos, mialatt mi a távirat feladása dolgában tanács-
koztunk, belevonva a fogadóst is, ki úgy — a „hogy,
törve beszélt — helyesebben inkább csak értett olaszul,
ez az ur hozzánk lépett s bemutatkozott németül. Biz a
nevét én már elfeledtem. Megkérdezte, hogy lehet-e
szolgálatunkra valamiben s mikor elmondtuk, hogy mit
akarunk, tollat és papírt kért s megstilizálta nekünk a
táviratot szerbül, még pedig talán kelletlenül nagyobb bő-
szavusággal; — aztán megkérdezte, hogy kik vagyunk
voltaképpen? Ah! Magyarok? Látszott rajta, hogy fogalma
sincs, hogy ez mi fajta náció lehet. — Pedzette kissé
Ausztriát s mondhatom, volt dolgom, mig magyar köz-
jogi ismereteit kissé kiszélesítettük. Hogy fogott-e rajta,
azt nem tudom. — Aztan mi kérdeztük meg, hogy mi
az ő foglalkozása. Bizonyos nemével az elégedettsé-
gek és büszkeségnek jelentette ki, hogy ő a njegusi is-
kolamester s egyben meghívott, szemléljük meg az is-
kolát.

Hát biz ez szerény kis helyecske volt. Egy osztály
mindössze, fiúk, lányok vegyesen, mintegy 40—50 gyerek.
A falon térképek, a czár és a fejedelem arcképei. A
kathedrán egymás hátán a könyvek, füzetek. Legtetején
egy nyitott könyv. Megnéztem mi lehet? Francia nyelv-
tan volt. Ő észrevette s mosolyogva jegyezte meg: „En

TÁRCZA.

Lefelé a dalmát partokon.

Irta: HARMATZY LORÁNT
V.

Utazás és impressziók a sziklák birodalmában.

Reggel 5 órakor már talpon voltunk. Kocsink a
cattarói rakparton várakozott reánk. Kényelmesen elhe-
lyezkedtünk benne utitársammal, azaz pardon, — mon-
dunk inkább úgy, hogy én voltam az ő utitársa, — s pont
6 órakor elindultunk Montenegro illetőleg Cetinje felé.
Az idő langyos volt, meleg nap ígérkezett.

Az ut jóformán a város kezdeténél már kezd emel-
kedni úgy, hogy a kocsit sok helyütt csak lépésben ha-
ladhat. Ez az egyetlen összeköttetés Cetinjével erről az
oldalról. Sőt merem állítani, ez az egyetlen tisztességes
ut egész Montenegróban.

Az ember szinte elszörnyűködik, ha felpillant a
hegytető felé s látja a kígyózó szerpentinek kőfal korlá-
taid e hegyoldalon s elgondolja, hogy oda kell felmenni
s mire feljut, a kocsit egyet kanyarodik és egy újabb
hegyorom magaslik elének, melyre szintén fel fogunk ka-
paszkodni.

A látvány innen, a magasból valóban remek. Jó-
formán a lábunk előtt, alattunk terül el a cattarói öböl
s vele együtt az egész Bocche. A városok, a vízben levő
szikla szigetkékre épült templomok, kolostorok s a sötét-
zöld hatalmas ciprusok mind mind úgy tűnnek elő,
mintha csupa gyermek játékszer lennének.

Szép látvány ez s eltart órákig, mert az ut jófor-
mán mindig egy vonalban kanyarog felfelé és mindég
felfelé.

Fokozatosan kezd hűvösödni Szerencse, hogy a
kocsin elől olyan üvegfal-féle van, mely megóv minket
a szembejövő csipős légáramlattól.

Lassanként felhők közé jutunk. Látjuk, hogy alattunk
még minden fűdik a tündöklő nap sugarában, de
itt fenn mi árnyékban, hogy úgy mondjam — nedves,
szürke árnyékban vagyunk.

Az ut, illetőleg a hegyoldal már Cattarótól kezdve
kopasz teljesen, csak helyely-közzel akad a sziklák közt
egy egy fonnyadt bokor vagy egy-egy zörgő kóró.

A levegő mindjobban s jobban élesebb, csipösebb lesz.
904 méterre voltunk a közvetlenül alattunk lévő
Cattaro, illetőleg a tenger színe felett, mikor átléptük az
osztrák határt.

Montenegróban voltunk.

Az ut csaknem azonnal egyet kanyarodott s lágy
emelkedéssel haladtunk be a csupasz sziklahegyek köze.

Az idő beborult tökéletesen s az egész tatra valami
elszomorító, komor, bánatos szürkeség emelkedett. Mély-
séges esend vett körül. Csak lovaink patkói csattogtak
egyhangulag a köveken. Sehol senki és semmi, csak
szikla mindenütt, kopár, kietlen, szürke szikla.

Mintha temetőben vagy valami mesebeli kihalt vi-
lágban járnánk.

S ha latunk is itt-ott, ritkán valami életet, ez sem
volt szerettelett nagy látványosság.

Néhány juh, kecske, melyek a sziklák között ke-
resgéltek fű után. Egy megterhelt öszvér, a mint lassan
baktatott fel a kapaszkodón s melyet rendszerint egy ven
parasztasszony — közbe szorgalmasan kötögetve — ki-
sért, vagy pedig egy parasztlány, a mint komolyan
haladt. Övéből fenyegetőleg kandikált elő revolverének
agya.

Kocsival nem találkoztunk, pedig ismétlem, ez az
egyetlen összeköttetési vonal Cetinje, illetőleg Montenegro
és Cattaro, illetőleg Ausztria között. Mindössze az egy
piros színű portalloni volt, mely elmellőzött. Már régen
látható volt, a mint felettünk a hegyoidalon kanyargott
lefelé.

Három és felőrai kocsizást hagyunk hátra már
magunk mögött, mikor átkelve a Krstac nyergeu (984
m. a tenger felett) lassu ereszkedés után elertük utunk
felét Njegust.

Njegus (900 m a tenger színe felett) valami 500
és néhány lakossal bíró kis község. — Nincs is benne
semmi látnivaló, mindössze az a tenseség egyszerűség,
mely mindenben előmlik.

Egy uteza, jobbról-balról elég primitív, kőből össze-
rőtt alacsony hazakkal, helyesebben kunyhókkal, ez Nje-
gus külső képe.

A kocsis egyenesen a fogadó elé hajtott. Itt ugyanis
etetni szoktak. A fogadó egyetlen helyisége, mely ivó,
vendéglő kávéház sőt mint észrevettem, egyuttal kaszinó
is, — roppant egyszerű szobácska, földje kövekkel van
kirkva; az asztalokra csak az idegenek kedveért terite-
nek fel asztalterítőt. A falakon néhány olajnyomat lóg,
főhelyen a czár és a czarevna arcképe, koronazási disz-
ben, aztán Nikita fejedelem, Daniló és Mirko hercegek-
kel meg Victor Emmanuel király az ő szépséges felesé-
gével, Helénával. Szóval a szoba falairól dinasztikus ér-
zelmek s egyben orosz barátság tekintenek alá. Mint a
nemzeti jelleg képviselői, ott diszeleg még a falon né-
hány pisztoly, revolver, handzsár és a nemzeti hangszer,
a guzlicza.

A bizottság alaposan tárgyalta ezt az ügyet, s azt határozta, hogy a miniszteriumban lépéseket tesz a város régi terv el fogadására nézve, mely szerint a mostani ut érintetlen maradna, s a mennyiben a miniszterium ezt el nem fogadná, más alkalmas területet ajánl fel a város a gyermekmenhely céljaira.

Ez volt az egyik tárgy, mely közérdekű és figyelmet érdemlő, mert egy városunkban elhelyezendő állami intézményről van szó és mindenképen érdekünk az, hogy az ilyen állami intézménynek állandó és megfelelő otthon biztosítsunk. — Hiszszük is, hogy városunk intézősége mindent el fog követni a kivitel sikere érdekében.

A másik fontos tárgy volt a Föderl Emil és Bányai Mór újpesti lakosok beadványa egy „Első nemzeti jutagvár“ építése érdekében.

Ez ugyan nem tartozik a szépművészeti bizottság elé, de olyan fontos ügy, hogy az intézőségnek foglalkozni kellett vele és mielőtt a tárgy a képviselőtestület elé kerülne, kívánatos volt néhány vezérferfi véleményének meghallgatása.

A város tanácsához a fent nevezettek folyó hó 3-án a polgármesterrel előzetesen folytatott megbeszélés után egy beadványt intéztek, melyben ramutat arra, hogy a jutakészítmények különböző czélokra (zsák és csomagoló szövetek, kenderkötél, szőlőkötözésre való jutaczérna stb. stb.) nagy felhasználása mennyire terjed, s hogy az újpesti jutagvár a f. év első felében körülbelül 20000 kgr. czernát és 310.000 ezer kgr. durva fonalat szállított kötelesek részére, s a két magyarországi jutagvár a múlt évben 747.350 korona értékű durva fonalat és 162.264 korona értékű czernát exportált leginkább a Balkánra. Behoztak Magyarországra 267.600 korona értékű durva fonalat és 152.860 korona értékű czernát. Az összes Magyarországra hozott jutagvártmányok értéke a múlt évben 10.568.155 koronát tesz ki, melyből az oroszlanrészt Csehország kapta.

A jutagváarak kartellje a vállalkozók szerint olyan kedvező helyzetet teremtett, hogy egy jutagvár biztos életű és szép jövőjű s a kicsiben kezdett, de jó alapokon nyugvó ilyen gyárnak a folytonos emelkedésre és terjeszkedésre biztos kilátása van.

Tervük szerint egyelőre évi 450.000 kgr. fonalgártást 200.000 korona értékben vesznek fel s 20—25 embert foglalkoztatnának a gyárban, de két éven belül 5—600.000 kgr. durva fonalat, 100.000 kgr. jutaczérna és 50.000 kgr. finomabb fonal készítését remélik 40—50 ember munkája mellett 300—350.000 korona értékben. Ezenkívül a szakszaktant is tervezik, s lehetőleg minél előbb beillesztenék a munkakörbe a szövést is és ez esetben már 2—300 munkás nyerne alkalmazást a kibővített gyártelepen. Vállalkozók már most kijelentik, hogy a szükséges magyar munkaerőt maguk fogják kiképezni, s a gyárat mindjobban bővíteni akarják.

A nagy horderejű terv kivételére városunk igen alkalmasnak látszik, s a vállalkozók itt mindazon kelleket feltalálni vélik, melyek a gyár alapításához szükségesek.

A várostól egyelőre 110×200 méter teleknek díjtalan átengedését kéri, s ha 15 éven belül ez nem volna elegendő, akkor a még szükséges teleknek kedvezményes áron való átadását. Ezenkívül kéri a gyár építéséhez szükséges anyagok: téglák, kő és homok díjtalan kiszolgáltatását és a penzintézeteknél hitel biztosítását, esetleg 20—25000 korona pénzeszközlet és az adók és közevetvám 20 évre való elengedését.

A terv eléggé tetszetősnek látszik, s ha a vállalkozók — tekintettel a város mostoha anyagi viszonyaira s a nagy pótdóra, kívánságaitak mérséklék, azt hisszük — általában rokonszervet fogadtatásra számíthat.

A komoly terv mindenestre megérdemli a figyelmet, s a bizottság is alapos megbeszélés tárgyává tette

azt, s megbízta városunk polgármesterét, ki ez ügy iránt már előzetesen melegen érdeklődött s tárgyalásokat is folytatott, hogy a kivitel érdekében — mielőtt az ügy a képviselőtestület elé kerülne — a vállalkozókkal együtt szemelje ki a helyet, s a részletekre és a kívánalmakra nézve állapotjék meg velük.

Ugy halljuk, hogy f. hó 16-án a vállalkozók itt voltak, s a polgármester hosszas és beható tárgyalásokat folytatott velük. — Az ügyre még rátérünk.

A szépművészeti bizottság ülésén még a Dickmann-féle gőzmalom mellett Hudecius által építendő sarokház ügyével is foglalkozott, de miután térfoglalásról van szó, a bizottság nem járulhatott hozzá az építkezési tervhez.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy ugy az előfizetés megújítását, mint a hátralékos előfizetést ki egyenliteni sziveskedjenek.

Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT“ kiadóhivatala

Fejedelmi vendégek Gömörben. Klementina özv. kir. hercegnő, Ferdinand bolgár fejedelem édesanyja s a bolgár fejedelem gyermekei: Boris és Cyrill hercegek es a két kis királyi hercegnő kíséretükkel, köztük két bolgár katonasúttal folyó hó 15-én délután 3 órakor a Tiszoloz felől jött vonattal a rimaszombati állomásra érkeztek, s a készen álló hercegi fogatokon nyomban tovább utaztak a balogi kastélyba. A vonatot Görgey László vasuti üzletvezető kísérte, az állomáson pedig Marikovszky Géza uradalmi tisztartó, Schulhof Pál állomási főnök rendjel-diszben fogadták s üdvözölték a magasrangú utasokat. Az érkezők díszes társaságában városunk közönségéből többen gyönyörködtek s a Barna Imre kapitány által fenntartott ünnepélyes rendet nem zavarta meg semmi. Folyó hó 16-án ide érkezett Ágoston herceg, Fülöp herceg öcséje, a kinek első dolga volt, hogy megkérte Marikovszky Géza uradalmi tisztartót, hogy váltson neki vadász-jegyet, nehogy valamiképpen a vadászaton a csendőrek meg ne lepjék ő hercegségét, a mint ezt egyszer a pohorellai parkban halászó Lujza hercegnővel két tulbuzgó csendőrként meglelekedte. A fejedelmi vendégek állandó összeköttetést tartanak fel családtagjaikkal, különösen Klementina hercegnővel, akik a Bulgáriából érkező hírek iránt. Mindjárt a megérkezése után való nap egy futár hozott neki Szófiából fontos leveleket. Bizony, a ki a nagyhatalmi politikában annyira részt vesz, mint ez az eszes és gyermekeit szerető öreg asszony, az még a balogi kastély csendes termeiben sem gyönyörködhetik unokái játékában, hanem még itt is zavarják a Bulgáriából jövő fontos levelek, a melyekben bizonyára olyan dolgok vannak belevírva, hogy kevesebb gyönyörűsége telik benne az őz hercegnőnek, mint ennek a négy szép gyereknek a játékában.

Templomszentelés. Fényes ünnepség színhelye volt a múlt vasárnap a kis Jéne község. E napon szentelték fel ugyanis újonnan épült templomát és tornyát. Az egyházi beszédekét Czinke István rimaszombati, Dusa János hanvai és Vathay László rimaszécsi ref. lelkészek tartották. Isteni tisztelet után urvacora osztás volt. Az egyházm. képviselőtestületben megjelent Nagy Pál gömöri ev. ref. esperes, a megyebeli papság nagy részével, világi részről Osváth Dániel egyházmegyei tanácsbíró. Ünnepély után közebed volt az iskolában, a hol számos pohárköszöntő hangzott el, majd pedig a

Van valami barátságos, jóleső abban a látványban, mikor a távolban megpillantjuk azt a sok vörösfedélű házat, s végre látjuk utazásunk végeztelát, Montenegro fővárosát. Cetinje, mellesleg szólva, 730 méter magasságban fekszik a tenger felett köröskörül védett fennsíkron.

Njegustól számítva 3 órai kocsizás után végre be-robogtunk a városkába.

Az ut tehát Cattarótól, átlag véve 6—7 óra, aszerint, hogy hogyan hajt a kocsi. Pedig ha elgondoljuk, aranylag elég közel fekszenek egymáshoz, persze légvonalban, a térképen nézve. A távolság — kerek számot mondva, nem több, mint 12 kilométer, melyből Cattarótól a határig 2 1/2. Njegusig pedig 5 kilométer esik. Szóval az egész körülbelül oly távolság Cattaro és Cetinje közt a légvonalban, mint Budapesttől Soroksár, Feledtől Rimaszécs, Rimaszombattól Serke vagy Bécsből Luxenburg. Cetinjen keresztül óriási széles ut vezet át, zsinór egyenesen. A fúteza ez, s egyuttal olyan korzó-féle is. A legelső, ami szembe tűnt, a tisztaság volt.

Az uton hemzsegett a sok gondtalanul sétáló bennszülött. Közöttük déleget fiatallembert jart-kelt, kinek a tömeg tisztelettel üdvözölve nyitott utat. Bibor bársony nemzeti ruhában volt. Itt-ott megállt, s néhány kervenyt vett el. Mirko herceg volt, a trónörökös öccse, a montenegrói nép kedvence.

Megérkeztünk a szállodába, mely az ut legvégén van. Az épület külsőleg elég szerény, sőt belül is kissé kezdetlegesen néz ki, de a szobák csinosak és igen tiszták. Rövidke pihenés és olyan dus, válogatott fogásokból álló ebéd után, milyenre elkészülve semmiesetre sem voltunk, — elindultunk Montenegro fővárosának meg szemlélésére. A kapuban egy bennszülött lesett már minket, jelentve, hogy ő itt az egyetlen vezető, a cicerone, ő majd sorra megmutat mindent. Felfogadtuk.

Volt valami mosolygató ennek a jó embernek az előadásában, a mint zagyva nyelven, olaszul, francziául, németül össze-vissza kezdte magyarázni a nevezetességeket. Az ember behunyt szemmel követve őt, azt hihette volna, hogy ez a világ legelső látványossága, a paloták, a székesegyház stb. stb. mind monstruozus műemrekek; pedig mindenben a boldog naiv kisszerűség ömlik végig, de mely csak annál kedvesebbé, megnyerőbbé, hogy ne éppen azt mondjam bájosabbá — teszi.

Olyan ez, mint mikor egy kis gyermek utánozni akarja a felnőtteket. Van benne bizonyos komikum, mely azonban nem visszatetsző, sőt ellenkezőleg „hercegi“ és jóakaró mosolyt csal ajkainkra.

Nem akarok hosszadalmas lenni, hiszen sok mindentől szeretnék még szólni, ezért csak röviden jelzem,

fiatalság számára reggelig tartó táncmulatság következett.

Kitüntetés. A fekete-lehotai állami népiskola f. hó 10-én Kaland Bertalan tanítójának — azon alkalomból, hogy királyunk őt a tanítói hivatalban eltöltött 40 évi siker-dus működéséért bronz-éremmel kitüntette — ünnepet rendezett. — Druisner György vármegyei tanügyünk vezetője az iskolai gondnokság, a községi előjáróság, a környékbeli tanító társak, a család s rokonok jelenlétében ő felsége legkegyelmesebb elismerésének jelvényét, szívhöz szóló szavakkal üdvözölve az ünnepeltet, főtiszt Bécser Endre isk. gondnokság elnökének átnyujtja; a ki meleg beszéd kíséretében az átvett érmet az érdemekben gazdag férfiu mellére tűzte. A tanítótestület és a rokonság részéről a jubilálót üdvözölték: Csipkay János és Zimann Ede tanítók. Es a midőn üdvözölték a tanügynek ezen kiváló szorgalmu öreg munkását, a kit a rosszakarók nyilal és az élet viharai érzékenyen megtéptek; a meghatottságtól szemünk könybe lábadt s hálával gondoltunk arra, a ki megsegíti a csüggedőt s gondot visel mindnyájunkra. — A szerény, de magasztos ünnep a „Hymnus“ éneklésével véget ért.

Közigazgatási bizottsági ülés. Vármegyénk közigazgatási bizottsága Hámos László főispán elnökléte alatt folyó hó 14-én tartotta havi rendes ülését, a melyben több közérdekű dolog felett határozott.

Eljegyzés. A „Gömörmegyei Nép- és Iparbank“ szorgalmas hivatalnoká Pál Sándor f. hó 15-én Győrött eljegyezte Csányi Annuskát.

Tanulmányi kirándulás. A lefűnt mesés-kor fényes emlékeit, bánatos tanujeleit gyűjtötték egybe Kassán féltó gondnal, rajongó szeretettel a Rákóczy kuruczai, a kuruczok felvidéki szép metropolisán. Magyar szabadságról, függetlenségről, önzetlen hazaszeretetről beszél, suttog ott a finom izléssel, nagy történelmi tudással egybeállított kiállításon minden: fennen repdeső, gyözelmi zászlók, rozsdás fegyverek, szakállas ágyuk, bugó tárogatók. Az egész korszak megelevenedik a szemlélők előtt édes, bus emlékeivel: vesztett csatáival, lényes diadalával. Magyar szabadságot lehel ott a szellő. Magyar hazaszeretettel hirdet minden kis porszem abban az óhat dusan megrakott teremben. Meg kellene néznie minden magyar ifjunak! Seregestül tódulnak is oda az iskolák az ország minden zugából, a merre magyar szív dobog, kurucz nóta zeng. Kár, hogy már e hó 20-án bezárják e ragyogó szép tárlatot! *A helybeli egyesült protestáns főgimnázium ifjusága és tanári kara* tegnap 16-án reggel indult megtekintésére. Ma — ha az idő kedvez nekik — kirándulnak a rátki, a maga nemében páratlan hideg időszi forráshoz és a mellette fellendült gyógyfürdőbe. — Alkalmassint csak holnap térnek ismét vissza. Szerencsés utazást és visszatérést kívánunk nekik! E kirándulásról bővebben is meg fogunk emlékezni.

Orvos kongresszus. Az országos orvos szövetség f. hó 13-án Budapesten kongresszust tartott, melyen vármegyénkől dr. Ruber József rosnói kórházi igazgató, dr. Kármán Aladár megyei közkórházi és dr. Deutsch Miksa ujjantárvölgyi üveggyári orvos vett részt.

Pósa Lajos, vármegyénk jeles szülötte, az „En Ujságom“ című gyermek-lap édesszavu költője fekete-hegyi üdülése után visszatért Radnóra szülőfalujába s néhány napi itt tartózkodás után családjával együtt a fővárosba utazott, hol a cigányzenekarok országos versenyén mint zsűri tag működik közre, ő a rendező-bizottság egyik kiváló tagja.

A felvidéki magyar közművelődési egyesület XXI. évi rendes közgyűlését f. hó 15-ikén Losonczon tartotta meg. Az egyesület ezuttal már másodikban gyűlésezett Losonczon.

hogy végignéztük Cetinje minden nevezetességét. Itt közbetve említem meg, hogy Cetinje alapjában véve lakosigénytelen, egyszerű kis falu, mintegy 1200—1500 lakossal. Megtekintettük a trónörökös világoskékre mázolt „palotáját“, mely mögött a „parkban“ éppen akkor ültették a kis facsemetéket. Láttuk a székesegyházat, melyben talán 30 ember ha szorongva elférhet. (Ez utóbbi igazán szép és érdekes.) Aztán a téglavörös fejedelmi palotát. Egy emeletes épület ez, a homlokzatán óriási erkélylyel. Aztán láttuk a régi fejedelmi palotát, melyet ma az iskola, a miniszteriumok és a bíróság foglal el. E perczben lépett ki a kapuján egy katonás tartású öreg ur. A vezető tisztelettel köszöntötte s megjegyezte, hogy ez a hadügyminiszter. 88 éves — mondá a vezető — nem is kellene már szolgálnia, a fejedelem többször már fel is akarta menteni, korára való tekintettel, de ő még fiatalnak s erősnek érzi magát és marad. Es valóban, a galambosz aggastyán ruganyos léptekkel haladt a gyakorló-tér felé, hol a katonaság vidáman lövöldözött czélba. Elmentünk aztán a színházba, hol egyebéktől előadások csak a téli hónapokban tartatnak. Megnéztük belülről a nézőteret, sőt a pokroczzal fedett, de azért recsegő talépesőn felhaladtunk az udvari páholyba is. Tágas hely ez, biborbársony függönyökkel drapírozva. A színház földszintjének balfeljáróján egy nagy termen van a kaszinó. Önkéntelenül az jutott eszembe, mily furcsa lenne, ha a budapesti nemzeti kaszinó áthurezolnának az Andrássy-utrá, az operánk épületébe.

Es ezzel aztán meg is láttunk mindent. A vezető beismerte, hogy több nevezetességet már nem tud mutatni, ha csak néhány üzletet nem nézünk még meg. Nem bántuk, mutassa!

Nos, a ki egy üzletet látott a sok közül, az jóformán ismeri valamennyit. A sablonos vegyeskereskedés czikkeitől eltekintve, — melyek persze itt ugyanolyanok, mint nálunk, — főként régiségek s ezek között ékszer-ek és fegyverek képezik a főfő árucikkeket. S ezek aránylag nem is szerfelett drágák. Hasonlókép a kizárólag Törökországból származó kendők, sálak, himzések stb. Jótormán minden üzletben lehet aztán kapni kalapot, helyesebben szólva az itt kizárólag viselt gömbölyű kis sikkát. A forma, alak, szín egyforma valamennyinél. A teteje vörös, a széle fekete. Ez utóbbi aztán lehet sejtémből, szatiból vagy más hasonlóbból, s a finomabb, drágább főveg mindössze csak ebben tér el az olcsóbbtól, egyszerűbbtől.

A mint különben a főveg, ez a sipka egységes, éppen így egységes az egész öltözék is. Kétsoros, vörös,

tanulok francziául, igen, az idegenek kedvéért. Németül is így könyvből tanultam meg.“ Majd megmutatta a lakását. Barátságatlan, hideg, de tiszta, fehérre meszelt szobácska volt. Egyetlen ékessége egy ócska íróasztal. Itt felnyitott egy könyvet s kért, hogy írjuk be a „nevünk-et.“ Betekintettünk. Hát igaz, csupa névalírás volt abban, de mindegyik mellett ott volt még: „5 korona“, „20 korona“, „10 korona“, „2 korona“, stb.

„Ezek adományok a szegény iskolásgyerekek részére“, világosított fel a mester.

Szóval a montenegróiak is, — mint velencei vagy nápolyi atyafiak, híznak az idegeneken.

A mi magát a tanítást illeti, egy Bécsben tartózkodó magyar honfitársunk, — kivel Raguzában összeismerkedtem, s ki a montenegrói viszonyokkal eléggé ismerős — el van ragadtatva a tankönyvek felett; mint mondja, mesterien, remekül vannak megszerkesztve.

Njegus népe minket persze megbámolt szörnyen, amint az iskolamesterrel az utcán végighaladtunk. S ő, mint észrevettem, ki is aknáta a helyzetet. Hangosan beszélt németül, francziául keverve, a mint jött, míg a lakosság áhitattal tekintett reá. Ez aztán nagy tudós! — látszott mondani a sok pillantás.

Visszatértünk a fogadóba. A lovak is már jóllaktak, a kocsi alatt pedig egy sereg tyúk és kakas ütött tanyát. Az eső gyengén szitált.

Elindultunk. A falu szélén láttuk a Petrovics dinasztia ősi házat, melyben Nikita fejedelem is született, azután tovább haladtunk felé a lejtőn. Előttünk lenyűgöző méltósággal emelkedett a Lovčén 1769 méter magas gerince, melynek teteje az örökhő birodalma.

Sajátszerű érzés volt ez. Tegnap reggel még egy szál nyári ruhában sétáltunk a Stradone kövezetén, ma pedig felsőokabátnak, plaideeknek s kesztyűnek dacára is fázunk.

Az eső mind hevesebb lett, végre valóságos hóivatar lett belőle.

Igy értük el a Krivačko Zdrjelo hágót, az ut legmagasabb pontját, 1310 méter a tenger színe felett. Az ut innen fokozatosan lejt lefelé.

Életnek, forgalomnak, civilizációnak nincs semmi nyoma. De a kilátás innen a magasból valóban regényesen szép. A távolban látszik a scutarii-tó. Ennek tulsó partja már Törökország. (Zárójelben légyen megjegyezve, a scutarii tó mellett pelikánokra is lehet vadászni, — mint mondják.) Nemokára aztán feltűnt a távolban Cetinje. Az ut folyton lejtett s mi gyorsan haladtunk lefelé az örökös kanyarulatokon. Nem resteltem a fáradtságot s végig számláltam valamennyit! Cattarótól Cetinjeig a kocsi-ut 343-szor kanyarodik.

Tanárvaltozások Rozsnyón. A rozsnyói kath. főgimnázium tanári karában az új tanévben nagy változások történtek. Frey volt Endre egyházmegyei áldozópap, aki évtizedeken át kitűnő tanára volt a főgimnáziumnak, a békésgyalui újonnan föllállított közs. kath. gimnáziumhoz igazgatónak hívták meg s így ő odatávozott, helyét Molnár Gyula tanár tölti be. A jászvári prémontrei rendű tanárok közül Balogh Dezső, Mosolygó Adorján, Mikó Gábor és Kiss Aladár távoztak el. A négy rendi tanár helyébe, ezuttal csak két tanárt küldött ki a rend és pedig Leéb Bertalan és Ujlaky Rezsőt, míg a kettőnek a helyét civil tanárokkal: Farkas Istvánnal és Farkasfalvy Kornéllal töltötte be. A múlt tanévben is a főgimnáziumnál működő Irovics Tamás tanár e tanévben is tagja lett a tanári karnak. — Az ág. ev. főgimnáziumban a katonai önkéntesi évre bevonult Freytag János tanár helyettesül Kamenitzky Andrást választották meg.

Tanítás kezdete. Az állami elemi és községi polgári leányiskola épülete használható karba helyeztetvén, a tanítások e hó 15-én ez iskolákban kezdetüket vették.

A becsületes fiú. 200 korona a mai anyagiak, önző korban elég szép summa pénz. Vannak, kik érte lopni, csalni, embert ölni készek. Hátha még úgy fekszik az utczen, elhagyatva, gazdátlanul? Bizony-bizony, sok sok embert kísértetbe hozna az a hatalmas atléta természetű legény, a ki ées kaszájával, izmos karjával azt a nagy munkát jelképezi, melyvel verejtékesöppek között a magyar nép izd, fáradszáz koronányi élet betakarításáért. Hát még ha párjával fekszenek lábunk előtt? Nem kell ime több, mint lenyulnunk értök, mintha cipőnköt törülnök le. Az utczen senki sem jár, nem láthatja meg, hogy mi czifra papirt eszszatunk zsebünkbe. Ezek a kaszások, az a mosolygó gyermekarcz a másik szögletben bizony némák, mint a sir. Eltehetjük, elkölthetjük. Sohasem árulják el, hol szereztük, kitől nyertük, kitől kapuk. De a jól nevelt, becsületes ember nem így gondolkozik. Kezét égeti a német sógor porólye, szénje Lelkét, keblét tépi, vágja az a kifent kasza. Vádolólag néz az ő becsületes szemébe a pénzről az anyja ölébe menekülő kis árva, hogy hátha árvákat, szegény özvegyet foszt meg a mindennapi kenyértől? Siet, rohan kipirult arczczal a kapitány bácsihoz, mint a Paal Gyula tanítónak a fia: Dezső, a kivel ilyes hisztória megesett. A Deák Ferencz-utczen ugyanis két ropogós piros bankót talált, s mint egy jónevelésű tanító fiúhoz illik is, sietett vele Badányi Gyula főkapitányhoz, a ki a becsületes fiút szépen megdicsérte. Ez is volt érte minden jutalma. Nem! Sokkal több: lelkismeretének nyugalma. A szép tett önmagát dicséri. A pénz elvesztője különben jelentkezett s a pénzt visszakapta.

Helyreigazítás. „Megbosszult feljelentés“ című közleményünkre Strizsből helyreigazítást küldtek be, mely szerint állítólag Horváth János a cigány volt tulajdonképen a kezdeményező, ki a koresmában üveget csapdosított és tördelt s a bérlőt bántalmazta, sőt a bírót is megtámadta. Ekkor aztán jött segítségükre Melich András és kilökte a koresmából Horváth Jánost, ki a lépcsőről esés közben törte el a karját. Ez mind meglehet, de azt fenntartjuk, hogy a cigányt jól helybenhagyták, mert ez hatalmasan összeverve, kék és zöld foltokkal megrakva vettette fel magát a kórházba.

Színészek városunkban. Szabadhegyi Aladár színigazgató jól szervezett társulatával városunkba érkezett. Az előadásokat már ma este megkezdik. Reméljük, hogy a közönség nem marad távol a színháztól és a kitűnő erőkből álló társulatot jól megérdemelt pártfogásába fogja részesíteni.

ujjas-mellény, térdig érő bő kék nadrág s fehér harisnya. Szóval a nemzeti színek. Ilyen ruhában jár az utolsó pár éppen úgy, mint maga a miniszterelnök. Bár most nemrégiben azt olvastam az újságban, hogy Nikita fejedlem e téren némi reformot akar életbeléptetni. Nevezetesen el akarja rendelni, hogy a miniszterek és a hivatalnokok nyugat-európaiasan öltözködjének. Állítólag a tekintélyünkkel nem tartja megegyezőnek, hogy oly viseletben járjanak, mint a többi halandók. En sajnálnám, mert ezáltal a cetinjéi összkép sokat veszítene eredetiségéből, bár másfelől tekintve, igaz, hogy a mai viszonyok között azok a nagy urak fel sem tűntek a többiek közt. Mindössze talán öltözékük finomabb kiállítás és a többiekénél még büszkébb járásuk által válnak ki, ha nagyon megfigyeljük őket. Így vetünk észre két urit embert kiket aztán a vezető, mint a pénzügyminisztert és rendőrfőnököt mutatott nekünk.

Nyugat-európaiasak kizárólag az ilyenek és a külbatalmasságok képviselői járnak.

Kissé különös ellentétet képez ezzel a nemzeti viselettel, az a szokás, hogy eső vagy hideg alkalmával, a tehetősebbek e fölé az egyébként festői öltözék fölé, melyet az övbe dugott fegyverek, revolverek, török határozottan harszias tesznek — teljesen modern, nyugat-európai szabású, legtöbbször világos színű ösi-tavaszi kabátot huznak fel. A szegényebbek azonban stilszerűek maradnak ekkor is. Ezek a hideg ellen azzal a bizonyos ottani egyenes, széles és két végén hosszú, rojtos, vastag kendő-félével védekeznek, melyet csak egyszerűen a nyakukba szoktak akasztani, úgy hogy a két vége elől felül, s a rojtok gyakran a földet seprik vagy pedig járás közben ritmikusan libegnek.

A nőknek ilyen egységes ruházatuk nincs, vagy legalább is ez nem oly feltűnő. A siphák az azonban nekik is egytorma. Alakra, kiállításra nézve ugyanolyan, mint a férfiaké, csak még ez utóbbiakon a fejedlem monogrammjá van arannyal kihimezve, a női siphákon ezt egy arabeszkos rozetta pótolja.

De az ilyen siphákat is csak a hajadonoknak szabad viselni. Mibelyet egy nő megszűnt leány lenni, siphaviseletét jogát következzésszerűleg elveszti. Megkérdeztem a vezetőt, hogy mi történik, ha egy nő pl. férjhezmenetele után is sipháson jelennek meg valahol? Ó nagyot nézett s látszott rajta, hogy ily esetet nem tud elképzelni. Végre azt válaszolta, hogy az az illető, a többi asszonyok megvetését vonná magára, guny tárgyává lenne, megkergetnék s letépnék fejéről a jogtalanul viselt siphát. Majd hozzá tette: „Ez a szokás különben

Andrássy Dénes gróf itthon. Krasznahorka ura, Andrássy Dénes gróf a múlt hét közepén jószág-kormányzójával, Sulovszky Istvánnal Krasznahorkaváraljára érkezett, a hol hír szerint huzamosabb ideig fog tartózkodni. A nemes gróf a rozsnyói Kossuthszoboralapra — mint a R. H. írja — 2000 koronát adományozott.

Halálozás. Runyai Söldös Árpádné, runyai földbirtokos neje egy nagy kiterjedésű előkelő uri család tagja, f. hó 12-én 52 éves korában Runyán meghalt. Haláláról a következő gyászjelentést kaptuk: „Runyai Söldös Árpád mint férj, Elemér, Béla, Árpád mint gyermekei: özv. jeszeniczei Jankovich Miklósné szül. Söldös Emma, Söldös Otília, Söldös Irma férj. Czibur Kálmáné, Söldös Piroksa, Söldös Kálmán nejevel és gyermekeivel, Söldös Barnabás nejevel és gyermekeivel, özv. Jankovich Józsné szül. Söldös Anna és gyermekei a nagyszámú rokonság nevében mély fájdalomtól megtört szívvel tudatják a felejtethetetlen jó feleség, gondos anya, szerető sógorné, illetve rokonnak: runyai Söldös Árpádné szül. felső-sajói Sebők Malvinnak f. hó 12-én, életének 52-ik, boldog házasságának 28-ik évében váratlanul agyszélhűdés folytán történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak hült tetemei f. év szeptember hó 14-én d. u. 3 órakor fognak az ág. hitv. evangélikus egyház szertartása szerint a runyai sírkertben örök nyugalomra tetetni. Áldás és béke porai felett!“

Megszökött főhadnagy. A fővárosi lapok egy bécsi lap nyomán közölték e napokban, hogy báró Babarezy Géza, a debreczeni mentelepóztályhoz beosztott főhadnagy, szabadsághelyéről Budapestről, megszökött. Báró Babarezy tudvalevőleg az itteni mentelepéhez volt beosztva s még mult ősszel szabadságra ment; egy ideig Budapesten majd Bécsben tartózkodott s innen Amerikába hajózott jó csomó adósság hátrahagyása után.

Iskolai beiratkozás. A rimaszombati állami elemi fiú- és leányiskolában a beiratkozás eddigéig egy évben sem folyt le oly eredményesen, mint a jelen 1903—4-ik tanévben. Beiratkozott folyó évi szeptember hó 15-éig összesen 603 tanuló; ezek közül 323 fiú- és 280 leány-növendék, kik osztályok szerint a következőképen oszlanak meg: az I. fiú osztályba 87, a II. osztályba 69, a III. osztályba 70, a IV. osztályba 59, az V. osztályba 31 és a VI. osztályba 7; az I. leányosztályba 87, a II. osztályba 67, a III. osztályba 51, a IV. osztályba 47, az V. osztályba 14 és a VI. osztályba 13. Még mindig vannak tanköteles gyermekek, a kik nem iratkoztak be. Az ismétlő leányiskolai tankötelesek beiratása is folyamatban van.

Kútásás. A „Tompá-térre“ — a Tompa-szobor körüli parknak öntözése czéljából — kutat ását a város. Kútásás közben alig egy-két méternyire a föld színe alatt sok emberi csontot találtak. A csontoknak a legnagyobb része már egészen porlatag állapotban van, de egyes darabok egészen épek. Azon a helyen, a hol most a Tompa-tér van, valamikor temető volt, és valószínű, hogy most a kútásás alkalmából, valamikor századokkal előbb eltemetett rimaszombati polgároknak háborították meg a siri nyugalma. A talált csontokat, — a mint halljuk — be szállították a gömörmezei muzeumba.

Értesítő. A jolsvai iparos tanonc-iskola 1902/3. évi értesítője most jelent meg. A jól berendezett iskola értesítőjében első helyen Jurin Samu igazgató hosszabb czikke foglal helyet, melyben az iskola 20 évi történetét eszteli részletes körültekintéssel. Majd bemutatja az iskola 20 éves fennállásának emlékére rendezett ünnepély programját. Az iskolát az elmúlt tanévben 90 tanuló látogatta.

böles dolog; az ember mindjárt tudja mint szólítsa azt a hölgyet, kivel találkozik.“

De ha már a sipka egyszerű is, az öltözékekben annál nagyobb pompát fejtenek ki, ha rákerül a sor. Láttam több üzletben ilyen női diszruhát, s mondhatom, csodaszépek voltak. Főleg kettő tetszett szerfelett. Az egyik fehér selyem volt arany diszítéssel, a másik pedig világos ibolyaszín, ezüst zsinórozással. Igazán fejedelmi két darab volt!

Sokkal rövidebb időt töltöttem Cetinjében, sem hogy a montenegrói népről nyilatkozhassam. Mindössze általánosságban, felületesen s az első benyomás hatása alatt szólhatok róluk. Így azonban mondhatom, hogy nekem rendkívül tetszett. Van náluk sok furcsaság, már magában az az állandó felfegyverkezés is, de e mellett általában inkább rokonszenves nép. Különösen meglepett engem mindenütt a nagy tisztaság.

A típus szép! A férfiak tulnyomó részt marezialis, nagy szál legények, s az intelligensebb osztály határozottan művelt. Az újabb generáció, majdnem kizárólag külföldön, a legelső intézetekben s főiskolákban nevelkedik.

A nőkről nyilatkozni nem tudok, mert nem láttam csak gyereklányokat s vénasszonyokat, s ezek sem voltak az intelligens osztályból. De úgy látszik szorgalmasak lehetnek, mert a kikkel találkoztam, — bárhol is, — azok mind, — ha még oly nagyon siettek is, — közben harisnyát kötöttek

Intelligens asszonyt vagy leányt nem láttam egyetlen-egyet sem. Mint hallottam, a nők nem szoktak sétálni legfeljebb otthon, saját házukban, kertjükben, de az utczen nem láthatók. Ebben látszik meg aztán igazán, hogy itt még kissé keleten vagyunk. A nő voltaképen nem számít. Hiszen, mint már említettem, még haláleset alkalmával is, egészen külön mennek kondolálni — és pedig óriási javszékelések között az egész városon végig, — mint a férfiak, s a temetésen sem vesznek részt, hanem a gyászházban vigasztalják az özvegyet.

Megkérdeztem a vezetőt, hogy milyen a társas élet? „Oh mi nagyon jól élünk!“ — felelte ő.

„Hogyhogyan? — kértem. — Hiszen itt nem sok alkalmat látok a mulatságra. A színház többször van zárva, mint nyitva, orfeum, vagy más efféle mulatóhely nincs. Kétség kívül társas összejövetelekre czélzott?“

„Igen! — válaszolt ő. — Napközben a főutczen, (mint a korzón), este pedig a kávéházakban gyűlnek össze a férfiak, s itt maradnak együtt néha éjfélt utániig is. Kártyáznak, beszélgetnek stb. Szóval vigan vannak.“

Fűzfakosárfonó tanműhely Jolsván. A nagyméltóságú földmívelésügyi miniszterium a házi ipar terjesztése és egyéb rendes foglalkozás és munkára alkalmatlan egyéneknek biztos kerestet nyújtása czéljából Jolsván egy fűzfakosárfonó tanműhelyt engedélyezett. Basilidesz Gusztáv polgármester a minap azon felhívást bocsájtotta ki, hogy mindazon megyékben lakó, bármily nembeli és korban sőt testi fogyatkozásban levő egyének, kik ezen fűzfakosárfonást ingyenes tanítás mellett elsajátítani szándékoznak, felvételük czéljából folyó évi szept. hó 20-ig nála jelentkezzenek. — Felhívjuk mi is ezuttal a t. közönség figyelmét ezen hasznos házi ipart előmozdító intézményre, mely sok szegény sorsu egyéneknek biztos keresthez való jutathására az alapkövet immár letette.

A boszniai kirándulás elhalasztása. A miskolci kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a hazai kamarák folyó évi szeptember hóra tervezett boszniai kirándulása a jövő év tavaszára halasztatott.

Kolozsvári diákság Rozsnyón. A kolozsvári ev. ref. kollégium 66 tanulója öt tanár vezetése mellett e napokban fog Rozsnyóra érkezni, itt egy félnapot tölteni, s innen Krasznahorka várának a megtekintésére kirándulni. Rozsnyóra Pelsőczről érkeznek, a hova viszont Aggtelekről jönnek. Rozsnyóról Dobsinára, innen a Tátrák alatt Kassára a Rákóczi-kiállításra, majd ennek megtekintése után folyó hó 19-én Sárospatakra s onnan Szerencsén, Debreczenen át vissza Kolozsvárra mennek.

Kirándulás a magas Tátrába. A dobsinai községi polgári leányiskola tanulóinak egy része e hó folyamán három tantestületi tag kíséretében kirándul a Magas Tátrába. A kirándulók egy éjjelt a Csorbai-tónál töltenek, megnezik a Poprádi tavat, Tátrafüredet stb. Az ut legnagyobbbrészt kocsin teszik meg. A kirándulás mindössze 4 napra terjed, a költség fejenként 20 korona.

A „II. országos zenészet kongresszus“ — ra, mely méltóságos és fötisztelendő Bogisich Mihály cz. püspök, apát-kanonok ur elnöklése alatt f. évi október hó 13—16-án lesz megtartva Budapesten, vagyunk bátrák felhívni az összes, Magyarországon élő zenetanárokat, zeneirokat, zeneművészeket, egyházi és világi zenészeket stb., hogy a kongresszuson résztvenni sziveskedjenek. A „II. országos zenészet kongresszus“ ezuttal nemcsak zenei kulturánk napi- és égető kérdéseit fogja tárgyalni, hanem zenejádagógiai és ismeretterjesztő, valamint egyházi és világi zenei előadásaival fogja fűszerezni az összejöveteleket. Kívánatos lenne, ha a hazánk városaiban működő összes zenetanárok, zenetanárnők, zeneszerzők, zeneirok, egyházi és világi zenészek mind itt lennének ezen a 3 napon Budapesten, hogy minél impozánsabban adhassunk kifejezést összejöveteleinknek. Szakítson mindenki időt erre a 3 napra, mert kell, hogy zenei kultúránk emelése érdekében végre is fölemeljük közös erővel és akarattal szavunkat. A jelentkezéseket kérjük S á g h Józsefnél (Budapest, VIII. ker. Baross-utca 81.) mint az állandó zenei szaktanács intéző igazgatójánál minél hamarabb eszközölni, hogy az olcsóbb vasuti jegyek, olcsóbb lakások stb. érdekében az intézkedések idejében megtehetőek legyenek. A jelentkezéssel egyidejűleg 2 kor. részvételi díj küldendő, mely összeg a rendezési költségek fedezésére szolgál. A jelentkezők meg fogják kapni a részletes műsort és tudnivalókat még október hó első napjaiban.

A nem-okleveles gazdatisztek ügye. A Nem Okleveles Gazdatisztek Országos Egyesülete tudatja Magyarországon összes nem-okleveles gazdatisztejével, hogy a földmívelésügyi miniszter 1903 évi 58050. szám alatt az egyesület alapszabályait helyben hagyta.

Ehhez aztán én hozzátehetem még, hogy dohányoznak. Istenem! Es mennyit dohányoznak! A szivar ismeretlen, ezt nem szívja senki, nem is kapható egész Cetinjében. De cigarettát annál többet fogyasztanak. Azt azonban meg kell adni, hogy a dohányuk kitűnő. Persze török export mind és nevétségesen olcsó. 2 fillérlnél drágább cigarettájuk nincs. A legfinomabb dohányunk kilója pedig 2 frt.

Es ez nem csoda. A vám Montenegroban ismeretlen fogalom. Ez különben az ottani pénzügyi politikával függ össze, a mely szerint engednek behozni mindent olcsó áron, hogy a lakosság mindenhez a lehető legjutányosabban jusson hozzá, s egyszersmind a legfinomabbat is kapja; de mestelő bizonyos modern passzióból hasznot huznak. Így például a képes levelező-lapok monopolumot képeznek. (Nem is vesz más, mint az idegen, a kuriózitás kedvéért, mert egyébként roppant gyarló kivitellük s leginkább a fejedlem és családja arczképét kapjuk rajtuk, meg Helena esküvőjéről néhány felvételt. Tehát itt ismét az idegenből huznak hasznot.)

Bélyegjeik vannak szintén, pénzük ellenben külön nincs. Montenegroban a mi pénzünk forog. Egyszóval tagadhatatlanul okosan rendezték be a maguk dolgait.

Hogy miként és miből élnek ezek az itteni emberek, azt valóban nem tudom. Egész idő alatt az utczen jártunk-keltünk, de néhány parasztot és egy-két pakkhordót kivéve, nem láttunk egy férfit sem, kiből ki lehetett volna nézni, hogy ügyei után jár, felteszem mint orvos, ügyvéd, vagy más efféle. Cetinjében mindenki séta, társalog, cigarettázik. S a katonatisztek naphosszat kártyáznak, billiárdoznak a kávéházakban. — Pedig nem hinném, hogy kivitellük, — mely kecskékre, juhokra, sajtra, fára és — rovar-porra szoritkozik, — oly óriási bevétellel gazdagítaná az egész népet, hogy így — többé-kevésbé — dologtalanul tudjanak belőle megélni.

Reám azt a benyomást tette Montenegro, hogy itt az embereknek igényeik egyáltalán nincsenek. (Boldog ország!) s a mint Monacót teljesen a bank tartja el, Montenegroról atyailag gondoskodik a minden oroszok czarja.

Mindennek daczára, úgy tudom, Montegrónak van egy millió forint államadóssága. Mi az ördögre költötte el ezt vajjon? El nem tudom képzelni. Hiszen még a hadi felszereléseiket is Oroszországból kapják — ajándéka.

Lehet, hogy ez is csak olyan, mint minden más, a mi itt van. Nem akarják, hogy e tekintetben is elmaradjanak a többi európai államoktól.

Közönség köréből.*)

„Gömör-Kishont“ tekintetes Szerkesztőségének
Rimaszombat.

A „Gömöri Hírlap“ f. évi szeptember hó 6-iki számában a hírek közt „Rossz ut“ czim alatt egy cikk jelent meg, mely kiméletlen hangon nyilatkozik Csasz-kóczy Károly uradalmi erdőmester urról, aki a rimaszombat-meleghegyi vicinális utvonal felügyelője; s többek közt nem átkodik még tisztességben is meggyanusítani.

Miután a cikkben foglalt azon állítás valótlan-ságáról, hogy a kérdéses utvonal teljesen járhatatlan, éppen folyó évi szeptember hó 7-én győződtem meg s láttam azt a felette nagy munkát, melyet már ez év folyamán Csasz-kóczy Károly ur fáradságot nem ismerő ügybuzgósággal díjazás nélkül teljesített s továbbá, miután arról is tudomásom van, hogy a községek a kérdéses utra nem utadót fizetnek, hanem közmunkát teljesítenek s így a cikk írója által fizetni képzelt utadó sem sikasztatható el; így mint olyan, ki a kérdéses utvonal ügyeit ismerve s ismerve Csasz-kóczy Károly urnak a közügyek teréni fáradhatatlan áldados tevékenységét, kénytelen vagyok kijelenteni, hogy a kérdéses cikkben foglalt s Csasz-kóczy Károly ur ellen irányuló vád aljas ragalom; s nem ez illeti meg őt, mint az egyik legtisztességesebb embert Gömörvármegyében, hanem igen is a tisztelet és hála, a mivel mindazok, a kik őt ismerik, a legnagyobb mérvben adóznak.

Midőn ezen soroknak becses lapjában kitételét kérem, maradok a tekintetes Szerkesztő urnak:

Feled, 1903. szept. 8. Kiváló tisztelője,
Remenyik Aladár.

*) E rovat alatt minden közérdekű dolgot díjtalanul közlünk, azonban a felelősség a beküldőt terheli. Szerk.

Arlejtési hirdetmény.

5666. sz. — A rimaszombati kir. ügyészség felügyelete alatt álló rimaszombati központi és a hatósága területén lévő rozsnói, tornallyai, rimaszécsi és nagy-rőzei kir. járásbírósi fogházakban letartóztatott rabok és foglyok rendes élelmezésének, valamint a beteg letartóztatottak számára orvosi rendelvény alapján kiszolgáltatandó étadagok és élelmiszereknek a jövő 1904. évi január hó 1-ső napjától terjedő egy, esetleg három évre leendő együttes biztosítása iránt a rimaszombati kir. ügyészség hivatali helyiségében a **f. évi szeptember hó 25-ik** napján, d. e. 10 órakor zárt ajánlati tárgyalással egybekötött nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni.

Erről a vállalkozni kívánók azzal értesítettek, hogy az egy koronás bélyegjeggyel ellátott s az alábbi kellekeknek megfelelően kiállított s felszerelt zárt irásbeli ajánlatok az árlejtés megkezdéséig az alulírott kir. ügyészségnél nyújtandók be.

Később érkező ajánlatok, valamint az árlejtés befejezte után tett utóajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Az irásbeli ajánlatokban számokkal és betűkkel kirírva külön ajánlat teendő: 1. a rendes étadagra, a hozzá tartozó 56 dgr. kenyérral együtt értve, 2. a bőjtű (112 dgr. kenyér) étadagra, végül 3. a betegek részére kiszolgáltató étkekre nézve, mely utóbbi ajánlatnál a számvétségileg megállapított kikialtási árákhoz viszonyított százalék leengedés kiténtetendő, ugyszintén világosan kiirandó az is, vajjon az ajánlat egy vagy három évre tételik-e?

A bánatpénz összege 1000 korona, azaz egyezer koronában állapíttatik meg, mely készpénzben vagy szabályszerűen biztosítékként elfogadható értékpapírokban az ajánlatához melléklendő, a szóbeli árlejtésben résztvenni kívánók által pedig az árlejtés megkezdése előtt letendő, kiemeltetvén, hogy más még le nem bonyolított hasonvállalatoknak letétben lévő biztosítéka illetőleg az azokra való hivatkozás a föntírt bánatpénzt nem pótolhatja.

A kir. ügyészség által nem ismert vállalkozók előéletük és vagyoni állapotuk iránt a zárt ajánlatához melléklendő, illetőleg a szóbeli árlejtésnél bemutatandó hatósági bizonyítvánnyal magukat igazolni tartoznak.

A piaci árak alapján számvétségileg megállapított kikiáltási ár: a rendes étadagra 56 dgr. kenyérral együtt 31 fillér, a bőjtű (112 dgr. kenyér) adagra nézve 22 fillér.

A beteg étadagok kikialtási árairol, valamint a részletes árlejtési feltételekről a kir. ügyészség irodájában a hivatalos órák alatt értesítés szerzhető.

Az árlejtési feltételek ismerete, valamint az, hogy az ajánlattevő magát azoknak aláveti az irásbeli ajánlatokban kifejezetten megemlítendő.

Rimaszombat, 1903. szeptember hó 4-én.

Dr. Mészáros István,
kir. ügyész.

Óra- és ékszerárú-üzlet.

Jolsván az ág. ev. templommal szemben levő — saját házában — fennálló óra üzlettem mellett minden igénynek megfelelő nagy

óra- és ékszerárú raktárt

nyitottam, hol mindennemű ékszerek és órák jótállás mellett jutányosan és kedvező feltételek mellett vásárolhatók. — A raktáromon levő összes ékszerek a m. kir. fémjelző hivatal által vannak hitelesítve, miért is minden egyes megvásárolt darab valódiságáért írásbeli szavatosságot, nemkülönben a tölem kikerült bármínő zseb- és ingaórák jósága és pontosságáért 10 évi jótállást vállalok.

Uj toronyórák felállítására ajánlkozom és rendes javító-műhelyt tartok órák és ékszerek javítására.

Magamat és üzletemet a m. t. közönség jóakaratu pártfogásába ajánlva vagyok

kiváló tisztelettel:
Ormisz Károly,
órák és ékszerész Jolsván.

Ugyanitt egy 13-14 éves fiu tanulól felfogadtatik.

Községi, körjegyzői, főszolgabírói,
egyházi és ügyvédi
NYOMTATVÁNYOK
nagy raktára:

RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedése Rimaszombat (Deák Ferencz-u. 8.)

Tanulónak

felfogad kedvező feltételek mellett egy 12-13 éves egészséges fiut — ki írni, olvasni és számolni is tud — Molnár János pékmester Rimaszombat (Lakás-Tompa Mihály utca.)

Makk eladás.

Az oszgyáni volt urbéreszek erdejében termelt makk, mely 80 öreg szám sertés meghízására van becsülve, **f. évi szeptember hó 20-an**, délután 4 órakor Osgyánban, a gondnok házána árverés útján azonnali fizetés mellett eladatik, melyre a venni szándékozók meghivatnak. **Az urbéresség.**

Eladó

14 drb. fehér, göndör szárnyu angol galamb (Lockentauben). Ára az egész törzsnek 14 forint. — Megrendelhető a tulajdonos **Suszték Józsefnél** Pusztaszabadkán (posta Rimaszombat).

Makk kerestetik.

Nagyobb makkos erdőterület kerestetik bérbe, sertések makkoltatására. Ajánlatokat: **nagyszécsényi béruradalom** (Nógrádmegye) czimre kérünk 1-3

Hirdetmény.

531/3. sz. — Alulírott bírósági kiküldött az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényeszk 1903. évi 3886 szám alatti végzése következtében **dr. Cziner Miksa** ügyvéd által képviselt **gömörmegyei takarékb- és hitelbank** javára **Zehery László és neje** ellen 1000 korona erejéig 1903. évi július hó 22 ik napján biztosítással felül foglalt és 2712 koronára becsült ingóságok, u. m.: tehének, lovak, kocsik, gazdasági felszerelések és házi butorok nyilvános árverésen el fognak adatni.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. bíróság 1903. évi V. 531/3. számú végzése folytán 1000 kor. tőkekötvetelés, ennek 1903. évi június hó 15 ik napjától számított 6%os kamatai és eddigi összesen 29 kor. 60 fillérben birollag megállapított követelések erejéig alperesek házána leendő eszközésére **1903. évi szeptember hó 21-ik** napjának délelőtti 9 óraja bataridőu kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltak és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Rimaszombat, 1903. augusztus hó 28 an.

Sánta Antal, bir. kiküldött.

Kereskedő tanulól.

Egy jóházból való 2-3 közép osztályt végzett fiu kereskedő tanulól fölvetetik. **A vashegyi élelmezési üzletbe.** U. p. N-Rőcze. 5-5

A „Tompa“-szállodában

jó minőségű borok literenként 34-30 krajczárért kaphatók.

HOLLÓSY JÓZSEF

első és legrégibb temetkező-vállalata RIMASZOMBATBAN.

Érc- és fakoporsók gyári bizományi raktára. Butorkereskedés, asztalos műhely. Losonczi-utoza 21. és Kossuth Lajos-u. 19. sz. saját házában. Alapított 1864. Alapított 1864.

Tisztelettel hozom a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség tudomására, hogy az 1864. évtől fennálló **temetkező-vállalatomban** ez idő szerint az ország legelső gyárainak **érc- és fakoporsó** készítményeit birom raktáron **bizományba**.

Halalozások alkalmával a szomorodott felek raktáramban a szükséges összes kellekeket, különlete minőségben és választékban — méréskelt áron — **lelhetik**; van raktáron mindenféle alaku és nagyságu, diszes és egyszerű **érc- és fakoporsó, szemfedő, lepedő, fejpárna és fejdisz, harisnya és czipő, gyertya** a ravatal körül és az egyházi személyek részére, **sirkoszorú, koszorúszalag** különlete szélesség és színben, **mű- és diszvirág** a koporsó és halottas szoba díszítéséhez stb. stb.

Tartok **halottas kocsikat** egyruhas szolgaszemélyzettel.

Továbbá ajánlkozom halottkémi jelentés kieszközlésére, sírhely kiasatására, harangoztatás, halottas szobának és környékének teteivel való bevonására és díszítésére, gyászjelentések készítésére és szétküldésére, az egyházi személyeknek a végítzesség megadására való felkérésére stb.

Butorokból nagy raktárt tartok folyton, itt a leg egyszerűbbtől a legdivatosabb tárgyak is megtalálhatók és minden jutányos áron; igen **alkalmas vásárlás menyasszonyi berendezkedésre.**

Epuleti asztalos munkák bármínő kivitelben, a legjobb anyagból **műhelyemben** szintén **készül.**

Szolgálatkészségemet és raktáram nagy választékát a n. é. közönség jóakarataba ajánlva, vagyok

kiváló tisztelettel

HOLLÓSY JÓZSEF,

temetesrendező, butor- és epuletasztalos.

8-*

Mascagni Record-Compagnie.

A legujabb mintájú beszélő gépek.

Teljesen zajtalanul működnek.

Mint a kontinens legjobb gépei a legnagyobb elismerésben részesülnek.

Művész felvételek: Budapest, Bécs, Milánó és a párisi színházak tagjaitól.

Kapható részletfizetésre is.

Gömörmegyei főelárusító:

RÁBELY MIKLÓS,

könyv- és papirkereskedése Rimaszombat, Deák Ferencz-u. 8.

